

Salla Viitanen

OMATOIMIMATKA VAI VALMIS MATKAPAKETTI

Kahden matkustustavan vertailu ja mielipideanalyysi

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Matkailun koulutusohjelma

Elokuu2014

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaari	Aika Elokuu 2014	Tekijä/tekijät Salla Viitanen
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma		
Työn nimi OMATOIMIMATKAILU VAI VALMIS MATKAPAKETTI Kahden matkustustavan vertailu ja mielipideanalyysi		
Työn ohjaaja Katarina Broman	Sivumäärä [40 + 1]	
Työelämäohjaaja Raili Häggbloom		
<p>Työssä käsiteltiin omatoimimatkailua ja valmiita matkapaketteja; matkailun historiasta nykypäivän helppoon matkustamiseen vertaillen molemmista matkustustavoista hyviä ja huonoja puolia ja myös kiteyttäen sisältöön vertailut molemmista tavoista matkustaa. Työ on täysin puolueeton kumpaakaan tapaa sen enempää puolustellen tai suosien ja aihetta tarkasteltiin tutkimuksella ihmisten ja matkustajien mielipiteitä seuraten ja raportoiden. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kahden matkustustavan, omatoimimatkailun ja valmiiden matkapakettien, vertailua, sisältäen ainakin yleisimpien mielteiden, vaarojen, opastusten, lakien ja mieltymyksien puolesta ja sisältäen myös tänä päivänä hyvin tärkeän elementin eli ekologisuuden ja kestäväen kehityksen matkailun.</p> <p>Tutkimus tehtiin sisällönanalyysina laadullisella tutkimuksella seuraten internetin keskustelupalstaa ja sosiaalisen median Facebook- sivuja. Molemmista lähteistä on kirjattu eniten keskustelua aiheuttaneita asioita ja tarkkailtu kävijämääriä sivustoilla.</p> <p>Matkustaminen on tänä päivänä helppoa ja melkein jokaisen ihmisen saatavilla ympäri maailman ja uusia tapoja matkustaa kehitellään kovalla vauhdilla. Kaikessa matkustamisessa on kyse samasta asiasta; astumista hetkellisesti rajoittavien toimintaedellytysten ja arkielämän rajojen ulkopuolelle. Historialla on erittäin suuri vaikutus myös tämän päivän matkustamiseen. Historiaan tutustuessa voi hyvin ymmärtää mistä kaikki on saanut alkunsa ja miksi matkustaminen ylipäänsä on alkanut. Molemmille matkustustavoille, valmiille matkapaketeille ja omatoimimatkoille, on omat käyttäjänsä ja kumpikaan ei sulje pois toistaan.</p>		

Asiasanat ekologinen matkustus, matkailu, matkailun historia, omatoimimatka, matkapaketti

ABSTRACT

Unit Kokkola-Pietarsaari	Date August 2014	Author/s Salla Viitanen
Degree programme Tourism program		
Name of thesis SELF GUIDED TOURS OR TRAVEL PACKAGES Comparison of two ways to travel and an opinion analysis		
Instructor Katarina Broman		Pages [40 + 1]
Supervisor Raili Häggblom		
<p>The work dealt with self-guided tours and ready-made travel packages, from tourism in history to modern-day ease of travel and compare both methods pros and cons, and crystallizing the comparisons of the content of both ways to travel. The work is completely unbiased in either way, either defensively or favoring, and the subject of a study is about reporting and following peoples and travelers' opinions. The work is about two ways to travel, self-guided holidays and package holidays, including a comparison of at least the most common reflections, hazards, help/guidance, laws and preferences, including today`s very important element of ecology and sustainable development of tourism.</p> <p>The study was a content analysis of qualitative research, following the internet discussion forum and social media Facebook pages. From both sources, the most discussed issues and observed number of visitors to websites have been recorded.</p> <p>Traveling today is easy and available to almost every person all over the world and new ways are being developed to travel at high speed. All traveling is about the same thing; stepping out momentarily from restrictive operating conditions and from everyday life to outside the borders. History has a very large effect on the day of travel today. Getting to know the history can very well make one understand where it all originates from, and why traveling in general has begun. Both of travel habits, self guided tours and travel packages has its own users and neither exclude the other.</p>		

Key words

ecological traveling, self-guided tours, tourism, tourism history, travel packages

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 OMATOIMIMATKOJEN JA MATKAPAKETTIEN TAUSTAA	4
3 MATKUSTUSTAVAT; OMATOIMIMATKA JA MATKAPAKETTI	10
4 EKOLOGISUUS MATKAPAKETEISSA JA OMATOIMIMATKOISSA	14
4.1 Matkanjärjestäjien valmiiden matkapakettien ekologisuus	17
4.2 Ekologisuus omatoimimatkailussa	18
5 TURVALLISUUS MATKUSTETTAESSA	20
5.1 Turvallinen matkustus omatoimimatkailussa	20
5.2 Valmiiden matkapakettien turvallisuus matkustettaessa	21
6 MATKUSTUSTAVAN VALINTA	23
6.1 Omatoimimatkustus	24
6.2 Valmiit matkapaketit	25
7 MATKAN VARAUS	27
7.1 Omatoimimatkan varaaminen	27
7.2 Varaus valmiille matkapaketille	28
8 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	30
8.1 Tutkimuksen teoreettinen tietoperusta	30
8.2 Tutkimussuunnitelma	30
8.3 Tutkimustulokset	31
9 POHDINTA	36
LÄHTEET LIITTEET	38
KUVIOT	
KUVIO 1. Aikajana matkailusta historiassa	8
KUVIO 2. Matkailun aluejärjestelmä	10
KUVIO 3. Ekomatkailun käsitteet	14
KUVIO 4. Matkailutavan valintaan vaikuttavia asioita	23
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Kansainvälisen matkailijan/matkan tarkoituksen määritelmä ja toiminnot	12
TAULUKKO 2. Matkatoimistojen Facebook -sivut talvella 2013-2014	31
TAULUKKO 3. Matkatoimistojen Facebook -sivut kesällä 2014	31
TAULUKKO 4. Pallontallaajat -sivusto omatoimimatkajille talvi 2013/2014	33
TAULUKKO 5. Pallontallaajat -sivusto omatoimimatkajille kesä 2014	34

1 JOHDANTO

Matkustaminen on tänä päivänä helppoa ja melkein jokaisen ihmisen saatavilla ympäri maailman ja koska uusia tapoja matkustaa kehitellään kovalla vauhdilla, myös perinteisen pakettimatkan lisäksi on tullut omatoimisuus, varsinkin ulkomaan matkailussa, jolloin ei haluta kenenkään sanelevan matkan aikaa, kohdetta tai aktiviteettia kohteessa. Kuitenkin kaikessa matkustamisessa on kyse samasta asiasta; astumista hetkellisesti rajoittavien toimintaedellytysten ja arkielämän rajojen ulkopuolelle, joka toimii myös terapeuttisena voimana. Kansainväliset sopimukset ja eri maiden lait ja tavat määrittelevät hyvin paljon sitä, kuinka paljon asioita matkailijan tulee ottaa huomioon lähtiessään matkalle ja tästä syystä myös tämä opinnäytetyö keskittyy suurimmaksi osaksi ulkomaanmatkailuun, mutta kotimaan matkailua myös osin käsitellen.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys on omatoimimatkailun ja valmiiden matkapakettien kulku ja muutokset historiasta nykypäivän helppoon matkustamiseen ja vertaillen molemmista matkustustavoista hyviä ja huonoja puolia. Kysymyksen vastauksien tulisi kiteyttää sisältöön vertailut molemmista tavoista matkustaa, jolloin matkailijan olisi helppo löytää saman kirjallisuuden sisältä tarvittavat tiedot matkustamiseen kummalla tavalla vain. Työ on täysin puolueeton kumpaakaan tapaa sen enempää puolustellen tai suosien ja aihetta tarkastellaan tutkimuksella ihmisten ja matkustajien mielipiteitä seuraten ja raportoiden.

Historialla on erittäin suuri vaikutus myös tämän päivän matkustamiseen ja siksi myös opinnäytetyössä on omistettu yksi luku käsitellen ensimmäiseksi matkailun historiaa. Historiaan tutustuessa voi hyvin ymmärtää mistä kaikki on saanut alkunsa ja miksi matkustaminen ylipäänsä on alkanut ja myös se, että jo kauan aikaa sitten on tullut vaihtoehdot sille, haluaako matkustaa omatoimisesti vai valmiilla paketilla.

Työssä käsitellään matkustuksen historiaa, joka oleellisesti kuuluu työn lähtökohdaksi heti alkuun, koska kaikki matkailu on saanut vahvat piirteet menneiltä ajoilta; miksi matkustetaan ja miten; omatoimisesti vai matkapaketeilla. Aihe käsittelee

kahden matkustustavan, omatoimimatkailun ja valmiiden matkapakettien, vertailua sisältäen ainakin yleisimpien mielteiden, vaarojen, opastusten, lakien ja mieltymyksien puolesta, sisältäen myös tänä päivänä hyvin tärkeän elementin eli ekologisuuden ja kestäväen kehityksen matkailun.

Teoreettisen tietoperustan lisäksi työ sisältää laadullisen tutkimuksen, analysoiden keskustelupalstoja ja matkatoimistojen Facebook –sivuja, joiden perusteella kirjaan raportti ja taulukko eniten keskustelijoiden /vierailijoiden mieltä askarruttavista asioista ja muuten keskustelua eniten aiheuttavista asioista.

Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoitus on löytää selkeitä syitä ja motiiveja sille, miksi matkustetaan omatoimisesti ja/tai valmiilla matkapaketeilla. Jotta tutkimus olisi täysin puolueeton ja millään tavalla vaikuttamatta tuloksiin, tutkimus toteutetaan ainoastaan havainnoimalla keskusteluita, kysymyksiä ja vastauksia. Tutkimuksen havainnointi toteutetaan pääasiassa kaksi kertaa vuodessa, talvella ja kesällä, jotta tuloksissa tulisi ilmi vuodenajan vaikutus ihmisten mielipiteisiin ja mielenkiinnon kohteisiin. Puolen vuoden aikana, päähavainnointien välissä, toteutetaan välihavainnointia muista matkustamiseen liittyvistä kirjoituksista ja esim. ihmisten reagoinnista matkustamiseen liittyvistä muutoksista ja uutisista ja mistä matkustavat suomalaiset ovat kiinnostuneita.

Matkailu on siirtymistä paikasta toiseen, kun taas matkailua yleiskäsitteenä käytetään sanaa turismi. Matkailun ja turismin aiheuttamat vahingot ovat jo vuosikautia olleet huolen aihe ympäri maailman, mutta vasta viime vuosina ekologisuus on tullut erittäin suureksi osaksi kaikessa matkailussa. Kauan on jo suojeltu esim. luonnonpuistoja, eläimiä ja arkeologisia löytöjä ajalta ennen ajanlaskua, mutta nykyään mukaan on tullut tulevaisuuden suojelu, kuten ilmasto globaalisti. Kansojen, kielten, tapojen ja kulttuurien suojelu ja turvaaminen tuleville sukupolville on nykypäivän voimakas vastine sille, että entisaikaan yhtenäistettiin kulttuureja ja uskontoja yhteen ja samaan kaavaan, ääripäänä orjuus ja uskonto.

Lentoyhtiöt ovat myös viime vuosina tulleet hyvin mukaan ekologisuuteen ja luonnon varojen säästämiseen ja tästä johtuen täyttävät koneita enemmän täyteen, pyrkivät käyttämään vähemmän polttoainetta ja keräävät matkustajilta veroa, jolla

kustannetaan lentojen aiheuttamia vahinkoja ympäristölle. Vihreyttä on tullut mukaan myös VR:lle ja yksityisautoilulle omilla tavoillaan; matkustaen täydessä kulkuneuvossa yhdessä muiden kanssa halvemmalla hinnalla matkustajalle, maksan kustannukset yhdessä ja myös täten kuluttaen vähemmän polttoainetta.

2 OMATOIMIMATKOJEN JA MATKAPAKETTIEN TAUSTAA

Yleiskäsitteenä matkailu on eri kulttuuripiireissä ja eri aikoina tapahtuneelle matkailulle yksinkertaisesti siirtymistä paikasta toiseen, kun taas matkailua yleiskäsitteenä ilmaisemaan käytetään usein sanaa turismi. Turismi kuitenkin enemmänkin viittaa, historian näkökulmasta katsottuna, teollistuneiden yhteiskuntien matkailuun vapaa-ajan lisääntyessä ihmisille, elinkeinojen monipuolistuessa ja kasvaessa ja teknillisten matkailuvälineiden kehittyessä. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Taustaselittäjät ja eri matkailun muotojen esiintymiset ovat keskeisiä asioita seurata matkailua historian kannalta, kuten esim. tyypilliset matkailijat eri aikakausina, eri aikoina käytettävät kulkuvälineet ja matkailijoiden muuttuneet motivaatiot vuosien saatossa. Ihmiskunnan historiaa katsottaessa matkailun historian näkökulmasta, on se kiinnostavaa ja kiehtovaa, mutta historiasta löytyvät myös monet erilaiset puolet ja tekijät, jotka ovat aikoinaan vaikuttaneet hyvin vahvasti ihmisen motivaatioon muutoksia kohtaan matkailussa. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Ajalla ennen 500-lukua matkailun motiivit vaihtelivat paljon, koska matkustuksen syinä olivat vapaa-aika, tutkimukset, kauppiaat ja uskonnolliset syyt. Tuolta todella vanhalta ajalta löytyy merkintöjä vapaa-ajan matkailusta sen varhaisessa merkityksessä esim. Roomasta, Kreikasta ja Egyptistä. Tuolta ajalta löytyy myös merkintöjä matkailun palveluista ja esim. kommentteja matkustamisesta ja matkustamiseen liittyvistä asioista monien antiikin ajan kirjailijoilta. Jo tuolloin saapui ihmisiä katsomaan taideteoksia ja rakennelmia juhliin, joita egyptiläiset järjestivät. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Matkustusta markkinoille ja muuttoja kaupunkeihin on löydetty länsimaiselta keskiajalta n. 500- 1400 luvuilta, vaikkakin tämän ajan yhteisöjä pidetään eristyneinä ja sulkeutuneina. Matkustajina oli hallitsijoita, kauppiaita, ristiretkeläisiä, kulkureita, sotilaita, pyhiinvaeltajia, opiskelijoita, kirkonmiehiä ja kerjäläisiä. Pyhiinvaellus oli merkittävin matkailun muoto ja keskeinen osa keskiajan kulttuuria. Pyhiinvaelluksen perinteitä toteutetaan eri uskontojen ja kulttuurien parissa runsaslukuisesti edelleen ja jo silloin ja nykypäivänäkin, tulevaisuuden taivaspaikan varmistaminen tai jonkin teon hyvittäminen olivat taustana pyhiinvaelluksille. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Hyvin erilaisia jaksoja mahtui luonnollisesti lähes tuhannen vuoden pituiseen ajanjaksoon keskiaikaista matkailua, mutta matkanteon vaarallisuus ja hitaus olivat eri vuosisatojen matkamiehille yhteistä. Matkustajien suojattomuus maantierosvoja ja susia kohtaan yksittäisinä matkustajina toivat taas ryhmissä kulkeville paremman suojan, mutta taudeilta, säältä ja huonoilta teiltä ei ryhmissäkään voinut suojautua. Kuitenkaan nämäkään syyt eivät estäneet keskiajan ihmisiä lähtemään matkan tekoon. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Keskiajan aikakautena matkailua ei tehty ainoastaan länsimaissa, sillä esim. Aasiassa, Amerikassa ja Afrikassa tehtiin aivan vastaavia matkoja, mutta tarkimpia tietoja länsimaisista matkoista löytyy enemmän. Länsimaisen matkailun historiaan kiintynyt huomio johtuu myös siitä, että teollistumisen myötä on syntynyt nykyaikainen matkailu ja täten myös historian tarkempi tutkiminen länsimaissa on kirjattua tietoa. Mutta jos tarkasteltaisiin kautta aikojen tapahtuneiden pyhiinvaellusmatkojen määriä, hindulaiset Intiassa voittaisivat ylivoimaisesti. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

1500- luvun lopun ja 1800 -luvun alun välistä jaksoa katsotaan uudeksi ajaksi, johon liittyy tärkeänä ilmiönä Grand tour -matkailu. Tämä matkailuilmio tarkoittaa opintomatkailua, jolloin nuoria miehiä lähetettiin Euroopan kulttuurikeskuksiin jopa

vuosia kestäville matkoille opettajan kanssa. Grand tour –matkailun lisääntyessä, alkoivat myös matkakohteissa hinnat nousta silloin kun matkailijoita saapui samaan kohteeseen suurempi määrä kerralla. 1800 –luvun ensi vuosikymmenillä Grand tour –matkailu oli loppuvaiheessa ja alkoi jo muistuttaa matkailuteollisuutta toimintoinen ja palveluinen. Grand tour – ja valistusajan matkailijat antoivat tilaa uusien tavoitteiden ja aatteiden liikkuville matkailijoille, jotka aikaisemmista poiketen eivät tyytyneet vakio reitteihin vaan kulkivat niiltä syrjemmille reiteille, koskemattomaan ja kesyttämättömään luontoon. Tätä luontoon suuntautuvaa, tunteiden ja herkkyyden korostamaan matkailua kutsuttiin romantiikan aikakauden matkailuksi ja vaikutus näkyi suoraan matkustustavoissa ja matkakohteiden valinnassa. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

1800 -luvun puolella välissä varallisuus kasvoi ja mahdollisuudet osallistua vapaa-ajan matkailuun laajentuivat kun turismiin liitettävä teollistunut yhteiskunta muotoutui. Tekniset uudistukset 1800 -luvun ensi puoliskolla alkoivat vaikuttamaan matkailuun, koska matkustus siihen asti oli yleisimmin tapahtunut vesiteitse, vankureilla, vaunuilla, ratsain tai jalan. Vain muutamassa vuosikymmenessä tilanne muuttui radikaalisti kun mahdollisuuksia liikkumiseen tarjosi uusi teknologia, kuten höyrykoneet laivoissa ja junissa 1800 -luvulla ja sen jälkeen lentokone ja auto. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Muutkin kuin teknologiset tekijät ovat vaikuttaneet siihen että matkailu on muuttunut turismiksi. Matkailun organisoitumisen kehittyminen ja tarjottujen palveluiden paketoiminen massatuotteeksi voidaan sanoa seuramatkailun pioneerin Thomas Cookin kehittäneeksi ja heinäkuusta 1841 alkaneet paketti- ja seuramatkat merkitsivät huomattavaa murrosta elitistiseen ajatteluun. Maailma avautui seuramatkailijoille. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinästö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Kahden maailmansodan välissä tapahtui huomattavia ja radikaaleja muutoksia matkailussa ja matkustamisessa. Luksusjunista, huippuhotelleista ja merenrannoil-

la sijaitsevien huviloiden pelipöytien luota siirryttiin hyvin erilaiseen matkustustyyliin kahdessa vuosikymmenessä. Sodan tunteiden parissa eläville järjestettiin käyn- tejä taistelutantereilla, kun taas niille, jotka halusivat mukaan elämäniloisiin vauh- teihin ja pois sota-ajasta, järjestettiin matkoja Pariisiin yöelämään ja rantalomille Välimerelle. (Kostiainen, Petrisalo, Koivunen, Keinistö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

Kulttuurinen, taloudellinen ja yhteiskunnallinen muutos aiheuttivat matkailijan ja hänen mahdollisuuksiensa ja mieltymyksiensä muuttumisen. Sesongit ja matka- kohdetyypit muuttuivat vastakkaisiksi, kuten esim. kesäkauden suosio etelässä lähti nousuun ja talvella matkustettiin Välimeren rannikon sijaan lumisille vuoristoil- le. Edeltäjiinsä verrattuna moderni turisti erosi monin eri tavoin ja naiset muuttuivat yhteiskunnassa itsenäisimmiksi ja aktiivisemmiksi. Kuviossa 1 kuvataan matkailun historiaa aikajanana muutamalla sanalla tiivistettynä. (Kostiainen, Petrisalo, Koi- vunen, Keinistö, Vääräkangas, Rossi & Syrjämaa, 2006, 5-12; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa, 2004, 16-322.)

KUVIO 1. Aikajana matkailusta historiassa

Historiasta löytyy joidenkin matkatoimistojen Facebook –sivuilta kauniita ja mielenkiintoisia kuvia ja muutamalla sanalla kerrottuna kohokohtia historiasta. Viidestä matkatoimistosta kolmella oli merkittynä erikseen Facebook –sivuille yrityksen perustamisvuosi ja sen jälkeen merkittynä joitakin tärkeitä vuosia ja vuosikymmeniä, jolloin matkatoimistoilla tapahtui jotain uutta ja erikoista kuten esim. sähköisen varausjärjestelmän käyttöönotto. (Facebook 2014a, b, c, d & e.)

Pallontallaajat -keskustelusivujen historiasta löytyy kirjoitelma kuinka keskustelusivusto oli aiemmin tunnettu interrail -keskustelusivuna, mutta vuodesta 2003 – lähtien on sivun nimi muuttunut ja keskustelut tämän muutoksen myötä enemmän omatoimimatkailuun liittyviksi. Historiaa ei ole erikseen otettu aiheena keskusteluihin, koska nämä tiedot löytyvät muualta internetistä. (Pallontallaajat 2014a, b & c.)

3 MATKUSTUSTAVAT; OMATOIMIMATKA JA MATKAPAKETTI

Ylempiin yhteiskuntaluokkiin kuuluvien ihmisten virkistysmatkailu matkailun historiassa on ollut nykyaikaisen matkailun edelläkävijä. Uudelle keskiluokalle, ja myöhemmin myös työväenluokalle, matkailukäyttäytymisen muodot ja matkustusmotiivit siirtyivät matkailun edellytysten parantuessa. Matkailuun ja vapaa-ajanviettoon liittyvää uudenlaista tarjontaa ovat luoneet tekniikan uudet innovaatiot. Monimuotoinen työmatkailu kuuluu myös matkailun piiriin ja globalisoituvassa, kansainvälisyyneessä maailmassa siitä on kehittynyt suuri ja tärkeä moottori matkailuelinkeinossa. Eräissä muodoissa työmatkailua on harrastettu aina, maailman laajuisten ja monikansallisten yhtiöiden ja järjestöjen myötä, myös maailmanlaajuinen työmatkailu nousi huippuunsa ensiksi teollisissa ja jälkiteollisissa maissa. Massiivinen työmatkailu kuuluu täten myös joukkoturismin aikakauteen. Taloudellinen tuotto kongressi-, liike- ja työmatkailusta on suhteessa suurempi kuin tavallisesta matkailusta, joten tämä on huomioitava asia yleensä matkustamisen tapoja ja muotoja verrattaessa. (Vuoristo 1998, 11-52.)

MATKAILU Työmatkailu ja turismi	TYÖNTÖVOIMA Lähtöalue; lähtövalmiudet ja -edellytykset	Fyysinen ympäristö: Ilmasto, vuodenaajat, hydrografia, topografia ja biogeografia	Lähtövalmius: Motivaatio, tarpeet, edellytykset, työmatkailu ja turismi
	VETOVOIMA Kohdealue; vastaanottovalmiudet ja -edellytykset	Yhteiskunnallinen ympäristö: Demografia, kulttuuri, talouselämä, kehittyneisyys ja poliittinen ympäristö	Vastaanottovalmius: Tarjonta suhteessa edellytyksiin, työmatkailu ja turismi
	SAAVUTETTAVUUS Matkailureitit ja kulkumuodot; etäisyys - ja kustannustekijät suhteessa liikenneverkostoon		Matkailureitit: Suhteessa staattiseen ja dynaamiseen matkailuun ja transit – matkailu

KUVIO 2. Matkailun aluejärjestelmä mukaille Vuoristo 1998

Matkailun aluejärjestelmä (KUVIO 2) on maantieteellinen viitekehikko, jonka mukaan matkailua tehdään aina alueellisessa ympäristössä, kaikissa muodoissaan, jonka peruselementit ovat lähtöalue, kohdealue ja matkailureitit. Reitit yhdistävät

lähtö- ja kohdealueita ja voittavat alueiden väliset etäisyysvastukset. Matkailureitit kohdealueiden sisällä johdattavat matkailijat yksittäisten nähtävyyksien ja kohteiden luokse eli matkailijoiden varsinaisiin tavoitteisiin. Kun matkailijan perusajatus matkasta perustuu liikkeelläoloon, matkalla saataviin elämyksiin ja kohteen nopeaan vaihtumiseen, matkailureitit ovat vetovoimatekijöitä ja niitä voi olla lähtö- ja kohdealueen välillä, mutta myös kohdealueen sisällä. (Vuoristo 1998, 11-52.)

Matkailijan muotokuvaa voidaan pitää monisärmäisenä palapelinä, koska matkailijaluokittelu painottuu moniin eri tapoihin ja malleihin. Maantieteellinen ulottuvuus on matkailija -käsitteelle kuitenkin yhteinen nimittäjä, johon voidaan lokeroida niin vapaa-aika- kuin työmatkailijat. Lähtöalue matkailijalle löytyy maantieteellisen viitekehikon toisessa laidassa, josta muuntautuminen arkisesta ahertajasta todelliseksi turistiksi alkaa tehdystä matkapäätöksestä itse matkan toteutukseen. Myöhemmin matkailija palaa lepoaiheeseen lähtöalueelleen, kunnes on taas aika vaihtaa maantieteellistä ympäristöä. Matkailijatyypien ja kohdealueiden välillä syntyy kytkentöjä runsaasti tässä maantieteellisessä viitekehikossa, joten matkailijaryhmät ja -segmentit ovat paljon kohde- ja aluesidonnaisia. Esimerkiksi matkailutulojen selvityksessä jonkin kunnan osalta on vierailevat koti- ja ulkomaiset matkailijat jaettava ensin tarkoituksenmukaisiin ryhmiin, jotta saataisiin kokonaiskuva matkailijoiden jättämästä rahamäärästä paikkakunnalle otantatutkimusten ja niihin perustuvien yleistysten avulla. (Vuoristo 1998, 11-52.)

Yhdistyneet kansakunnat (YK) on tehnyt 1979 määritelmän kansainvälisestä matkailijasta/matkan tarkoituksesta, jota käytetään edelleen tänäkin päivänä tilastoinnin perustana ja helpottamaan matkailun markkinointia ja suunnittelua. Määritelmän mukaiset 6 pääryhmää ovat:

1. Virkistys, lomailu, vapaa-aika
2. Sukulaisten ja ystävien tapaaminen
3. Ammatin harjoittaminen ja liiketoiminta
4. Terveysten huolto ja hoito
5. Uskonto/ pyhiinvaellus
6. Muu

(United Nations 2008.)

Seuraavia aktiviteetteja (TAULUKKO 1) on lajiteltu näiden pääryhmien alle tiedoksi ja avuksi kaikille maille ja tietyssä maassa, yksi tai useampi näistä toiminnoista voi olla riittävän tärkeä määritelläkseen erikseen toisella tasolla tämän luokituksen, joita voidaan kehittää kansallisiin tarkoituksiin.

TAULUKKO 1. Kansainvälisen matkailijan/matkan tarkoituksen määritelmä ja toiminnot (United Nations 2008.)

Virkistys, lomailu, vapaa-aika	Nähtävyydet, shoppailu, urheilullinen toiminta, kulttuuriset tapahtumat, harrastustoiminta, vaellus ja patikointi, uimarantojen käyt-tö, risteilyt, uhkapelit, kesäleirit, häämatkat jne.
Sukulaisten ja ystävien tapaaminen	Sukulaisten ja ystävien luona vierailu ja tapaaminen, hautajaiset, invalidien hoitaminen, jne.
Ammatin harjoittaminen ja liiketoiminta	Työvälineiden asentaminen, tarkastukset, ostot, ulkomaankauppa; kokoukset, konferenssit tai kongressit, messut ja näyttelyt; työnantajan kannustin matkat; luentojen ja konserttien pitäminen, majoitus- ja liikennepalveluiden sopimukset, oppaana työskentely, osallistuminen ammattiuurheilun tapahtumiin, hallituksen tehtävät: sisältäen diplomaatit, armeijan tai kansainvälisen organisaation henkilöstön, paitsi jos päivystää asemapaikkaa maassa jossa vierailee, maksettu tutkielma, opiskelu ja tutkimus, jne.
Terveysten huolto ja hoito	Kylpylät, kuntoilu, thalassoterapia (hoitomuotona merivesi), terveys lomakohteita ja muita hoitoja ja parannuskeinoja, jne.
Uskonto/ pyhiinvaellus	Uskonnollisiin tapahtumiin osallistuminen, pyhiinvaellukset, jne.
Muu	Miehistöt julkisissa kulkuvälineissä, kauttakulku tai muu, tuntematon toiminta, jne.

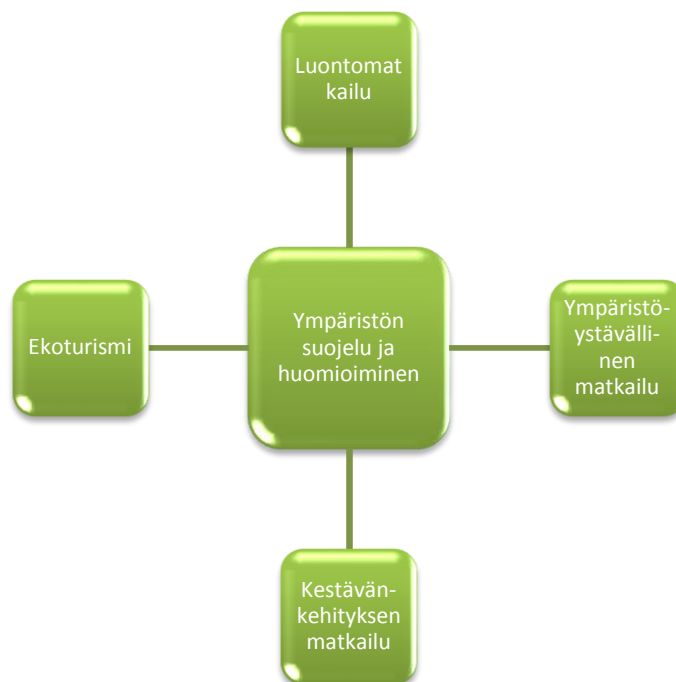
Matkatoimistojen Facebook -sivuilta ei ollut havaittavissa matkatoimistojen kirjoituksia omatoimisista matkoista ja/tai edes kohteessa tehtävistä omatoimisista aktiviteeteista, vaan kerrotaan ja mainostetaan matkatoimiston omia paketteja. Matkatoimistot myyvät pelkkiä lentojakin suurimpaan osaan kohteistaan. Lukijat ovat

kirjoittaneet kommentteja omatoimimatkoista matkatoimistojen sivuille, joko aivan suoraan tai siten vinkaten muille lukijoille asiasta. (Facebook 2014a, b, c, d & e.)

Pallontallaajat sivustolla on erikseen maininta, että Pallontallaajat ei ole matkatoimisto vaan omatoimimatkailijoiden keskustelupalsta, josta voi lukea kysymyksiä ja vastauksia useisiin omatoimimatkailijoita askarruttaviin asioihin. Kuitenkin sivustolta löytyy mainosjuliste, jossa on matkatoimiston mainos. Sivustolla on eri manner-ten mukaan lajiteltu omat keskusteluosiot, joista voi löytää tarkempia ohjeita matkojen ja hotellien varaamiseen omatoimisesti ja mitkä esim. nettisivustot on kokeiltu ja todettu hyväksi. Löytyy myös kysymys omatoimimatkan kokonaishinnan ja matkapaketin hinnan vertailusta, että kumpi on kannattavampaa taloudellisesti ajateltuna. (Pallontallaajat 2014a, b, c & d.)

4 EKOLOGISUUS MATKAPAKETEISSA JA OMATOIMIMATKOISSA

On havaittu, että globalisaatio olisi matkailun syy ja seuraus. Nämä kaksi ilmiötä ovat selkeästi kietoutuneet toisiinsa. Ympäristön suojeluun ja huomioimiseen matkailussa sisältyy useita erilaisia termejä (KUVIO 3), kuten luontomatkailu, ympäristöystävällinen matkailu, kestäväkehityksen matkailu ja ekoturismi. Nykypäivän matkailija ei näitä voi huomaamattaan ohittaa. Matkailusta on tullut massailmiö länsimaisten ihmisten keskuudessa, joka on kulutuksen erikoisalueena suuntautunut luonnonkauniille ja eri tavoin ainutlaatuisille maapallon alueille. Matkailu on muuttanut omia tarpeitaan vastaavaksi monien kohdealueiden alkuperäistä kultuuria, väestönrakennetta, maankäyttöä, uudisrakentamista ja rakennuskantaa sekä luontoa ja maisemaa. Käsitteet muuttuvat aitoudessa ja autenttisuudessa kun kulttuurivaikutteet sekoittuvat. (George, Mair & Reid 2009, 1-19; Matkailun osaamiskeskus & Matkailun verkostoyliopisto 1997, 19-54; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa 2004, 16-322.)

KUVIO 3. Ekomatkailun käsitteet

Ympäristöystävällistä ajattelua lähti ajamaan Euroopassa 1970 –luvun lopulla luonnonsuojeluaate ja vihreä liike, josta ajattelu myös tuli mukaan matkailuun. 1980 –luvun alussa voimakkaasti ympäristöpolitiikkaan lähtivät panostamaan Hol- lanti ja Saksan liittotasavalta. Sveitsin, Saksan liittotasavallan ja Suomen parla- mentteihin vihreät pääsivät vuonna 1983. Ruotsissa, Luxemburgissa, Italiassa ja Itävallassa vihreät ja vaihtoehtoryhmät pääsivät kansainvälisiin parlamentteihin myös 1980 –luvulla. Epävirallinen kansalaisliikehdintä Suomessa vähentyi ympä- ristöministeriön ja vihreiden puoluekehityksen myötä. Kierrätys alkoi kuulumaan osana jokaisen ihmisen elämää ja ympäristötietoinen kuluttaja huomioitiin mainon- nassa. (Matkailun osaamiskeskus & Matkailun verkostoyliopisto 1997, 19-54.)

Ympäristökysymysten kasvavan kiinnostuksen huomasivat kuluttajien lisäksi myös matkailuorganisaatiot. Ekomatkailija miettii kysymystä, kuinka voin pienentää hiili- jalanjälkeä ja hidastaa ilmaston lämpenemistä. Otsonikato, metsien häviäminen, matkailun aiheuttamat ympäristöhaitat ja globaalit ilmastomuutokset alkoivat hu-olestuttamaan kuluttajia ja silloin myös massaturismi muuttui ekoturismiksi. Matkai- lusta on koitunut myös positiivisia asioita, kuten väestörakenteen työllistäminen, etenkin naiset ja nuoret, ja elinmahdollisuuksien lisääntyminen maaseuduilla mat- kailusektorien laajentuessa. Massaturismin aiheuttamien tuhojen yhtenä esimerk- kinä pidetään antiikinaikaisien muistomerkkien korroosiota, mutta myös muita ympäristöongelmia on kirjattu massaturismin aiheuttamiksi, kuten vahingoittuneet eläinlajit ja rantojen, metsien ja vesistöjen kuormittuminen. (Matkailun osaamis- keskus & Matkailun verkostoyliopisto 1997, 19-54; Fuad-Luke 2008, 7-23.)

Luonnon ja ympäristön huomioonottavaa matkailua kutsutaan Ekoturismiksi. Pai- kallisen väestön ja ympäristön huomiointi yksin tai pienissä ryhmissä ovat ekotu- rismin tunnus ja juuret ovat jo 1800 –luvun ensimmäisissä turisteissa Yellowsto- nassa ja Yosemiteissa. Matkailijaa, joka ei lähde kotoaan kokeakseen turismin ilot, kutsutaan post- turistiksi. Post- turisti on myös eräänlainen luontoystävällinen mat- kailija, koska hän saa poistumatta kotoaan kokemuksen matkasta katselemalla kuvia, elokuvia ja dokumentteja matkailusta ja surffailemalla netissä. (Matkailun osaamiskeskus & Matkailun verkostoyliopisto 1997, 19-54.)

Ympäristöystävällisyyttä matkailussa tutkineet sosiologit ovat todenneet, että uuden, koskemattoman matkakohteet perässä kulkevat antituristit ovat suurin uhka luonnolle. Antituristit houkuttelevat myös muut, eli massaturistit, näille uusille ja koskemattomille seuduille. (Matkailun osaamiskeskus & Matkailun verkostoyliopisto 1997, 19-54; Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela & Syrjämaa 2004, 16-322.)

Jotta voidaan lieventää negatiivisia vaikutuksia, jotka tulevat matkailusta, tulee kaikkien matkaa suunnittelevien uudelleen miettiä matkailun tarpeita ja haluja; onko matka tarpeellinen ja missä määrin ja kuinka paljon halutaan kyseistä matkaa. Matkailijoiden on uudestaan löydettävä ikivanha tapa matkustaa; käveleminen. Kävelyhän kuluttaa vain päivittäistä ruoka-energiaamme eli toisin sanoen ” moottori toimii kaurapuurolla”. Vaihtoehto kävelylle on uusiutuvaa energiaa käyttävien liikennemuotojen käyttö, kuten tuuli-, aurinko- ja vesivoima, tai fossiilisia polttoaineita käyttävien liikennemuotojen, kuten öljy ja bensa, käyttö tehokkaasti julkisilla liikennevälineillä ja kimpakyydeillä. (Fuad-Luke 2008, 7-23.)

Mikä sitten motivoi kestävään kehitykseen maaseutu matkailussa ja kuka siitä on vastuussa? Tämä kysymys on useimmiten matkailun kehittämisen ydinasia yhteisöissä tai maaseutuyhteisöissä, jotka ovat joutuneet kohtaamaan talouskriisin. Vastaus voi olla esimerkiksi paikallisen, suuren tehtaan sulkeminen tai luonnonvarojen hyödyntämisen keskeyttäminen, jotka aiheuttavat sen, että yhteisön luotettavuus on kyseenalaista. Yleensä valitettavasti kehitys on vastaus johonkin suurempaan muutokseen yhteisössä ja alueella. Vastuu kehityksestä on yleensä ulkopuolisilla tahoilla ja tuloksena on yleensä ollut joukko kehityksen kriteereitä, jotka ovat ristiriidassa paikallisten arvojen ja tarpeiden kanssa. (George, Mair & Reid 2009, 1-9.)

Usein voi tulla tunne, että mitään ei ole enää tehtävissä ilmastonmuutokselle, sitä aiheuttaville ilmiöille ja vaikutuksille. Riittämättömyyden tunne ei ole tarpeellinen, mutta kuitenkin yleinen, kun puhutaan laajoista ilmiöistä. Yleensä ajatellaan, että kansainväliset yhteisöt ja hallitukset voivat vaikuttaa ainoastaan ilmastonmuutoksen hidastamiseen ja pysäyttämiseen, mutta kuitenkin todellinen muutos lähtee yksilöstä. Jokaisen matkailijan omissa käsissä on oman matkustajakäyttäytymisen muuttaminen ja muutos saadaan leviämään laajallekin alueelle vaikka aloitetaan

pienillä asioilla ja teoilla, kuten esimerkiksi ennen lomalle lähtöä, sammutetaan kotoa kaikki valot ja sähköjohdot irrotetaan pistokkeista. (Reilun matkailun yhdistys 2014a & b.)

4.1 Matkanjärjestäjien valmiiden matkapakettien ekologisuus

Matkanjärjestäjien huomioon ottamat ympäristökysymykset kannattaa selvittää. Nk. kestävän matkailun ohjelmat ovat jo käytössä suurimmilla matkanjärjestäjillä Suomessa ja löytyvät kaikille katsottaviksi yritysten internet sivuilta. Kestävän matkailukokemuksen saavuttamiseksi on valmiit toimintaohjeet sekä vastuuntuntoiselle operaattorille itselleen että matkailijalle. Palveluiden tuottaminen sopimattomalla alueella, kuten esim. patikointiretki uhanalaiseen sademetsään, on hyvän ja vastuullisen matkanjärjestäjän merkki. Reilun matkailun yhdistys ja Laurea AMK:n matkailualan opiskelijat ovat yhteistyössä laatineet matkanjärjestäjille matkailijan kysymyslistan, jossa ei ole tärkeää oikeat vastaukset vaan matkanjärjestäjän kiinnittävä huomio tärkeisiin asioihin: (Reilun matkailun yhdistys 2014a & b.)

1. Millä tavoin toimintanne tukee paikallista taloutta?

- Onko teillä tarjota paikallisessa omistuksessa olevaa majoitusta?
- Mikäli työllistätte paikallisia, takaatteko heille riittävän palkan ja hyvät työolosuhteet?
- Miten hyödynnätte all-inclusive -paketeissanne paikallista tuotantoa?

2. Millä tavoin osallistutte paikallisen ympäristön suojeluun?

- Kuinka pyritte vähentämään veden, luonnonvarojen ja energian kulutusta kohteissanne?
- Minkälaista yhteistyötä teillä on luonnonsuojelujärjestöjen kanssa?
- Miten tiedotatte eläinten hyvinvointia edistävästä valinnoista kohteessa?

3. Millä tavoin toimintanne pyrkii välttämään sosiaalisia haittoja matkakohteessa?

- Miten tiedotatte matkailijoille kohteen sosiaalisista ongelmista ja niiden välttämisestä?
- Miten olette sitoutuneet välttämään lapsiprostituutiota kohteessanne?
- Miten tiedotatte matkailijoille paikallisista tavoista ja pukeutumissäännöistä?

4. Millä tavoin toimintanne edistää paikallista hyvinvointia matkakohteessa?

- Millaista yhteistyötä teette paikallisten yhteisöjen kanssa?
- Miten paikalliset asukkaat ja yritykset saavat osallistua palvelutarjontanne suunnitteluun?
- Miten matkailija voi toimia paikallisen yhteisön hyväksi teidän kauttanne? (Reilun matkailun yhdistys 2014a & b.)

Ekologisuudesta ja kestäväen kehityksen matkailusta ei juurikaan Facebook – sivuilla löydy mainintaa. Finnmatkoilta (tällä hetkellä Suomen suurin matkanjärjestäjä) löytyi kuitenkin tuore keskustelu huhtikuulta 2014, jossa kerrottiin Finnmatkojen uudesta ympäristösertifikaatista ISO 14001. Tämän kyseisen keskustelun pohjalta matkatoimisto kysyi, että onko ympäristöystävällisyydellä merkitystä lukijoiden lomavalinnassa. Kommentointia kyseiseen keskusteluun oli vain muutama, joista kaikissa ei ollut kyllä –vastausta. Toki matkatoimistoilla on omilla internetsivuillaan aiheesta kyllä tietoa, mutta onko sosiaalisessa mediassa asian katsottu olevan tarpeeton/turha tieto? (Facebook 2014a, b, c, d & e.)

4.2 Ekologisuus omatoimimatkailemisessa

Omatoimisessa matkailussa kannattaa paikallisten matkailualan toimijoiden ja heidän tarjontansa ilmastokestävyyttä vertailla. Hotellien ympäristöpalkintoja ja sertifikaatteja kannattaa selvittää. Voi myös kysyä suoraan majoitusliikkeeltä miten heillä on ympäristökysymykset ratkaistu ja miten ne vaikuttavat liikkeen jokapäiväiseen toimintaan, esim. energian säästö, jätteiden lajittelu ja vedenkulutuksen sääntely. Yleisesti katsotaan, että sitä enemmän hotelli kuluttaa vettä, mitä enemmän sillä on tähtiä. (Reilun matkailun yhdistys 2014a & b.)

Hotellimajoituksen sijaan, kohteissa voi majoittua myös muilla tavoilla, kuten esim. perhemajoitus (homestay), paikalliset majatalot (guesthouse) ja aamiaismajoitusliikkeet (Bed & Breakfast). Paikallisiin tapoihin, asukkaisiin ja ruokiin pääsee näin tutustumaan paremmin, vaikkakaan palvelu ei ole luksushotellien tasoa. (Reilun matkailun yhdistys 2014a & b.)

Omatoimimatkailijaa itseään kiinnostavien, paikallisten retkijärjestäjien saavutettavuuteen ja toimintaan kannattaa tutustua vaikka jo etukäteen, mutta myös paikan päällä ja myös selvittää, tarvitseeko olla auto käytössä, jota pääsee paikalle vai pääseekö myös julkisilla kulkuneuvoilla. Omatoimimatkailijan kannattaa selvittää myös, että miten luonnonnähtävyyksiä suojellaan turismin tuomalta kuormitukselta ja onko henkilökunta koulutettu suojelemaan ympäristöä. (Reilun matkailun yhdistys 2014a & b.)

Varsinaisista Pallontallaajat sivuston keskusteluista ei löydy ekologisuudelle omaa otsikkoa, mutta asiaa kyllä sivuutetaan useammassakin keskustelussa jollakin tavalla, kuten esim. miten pestään pyykkiä ekologisesti reissussa. Pallontallaajat -sivuston omista tietopaketeista löytyy yksi kirjoitus Reiluun matkailuun ja matkailun ympäristövaikutuksiin ja myös päästölaskuri, jolla jokainen voi laskea oman matkansa hiilidioksidipäästöt. (Pallontallaajat 2014a, b, c & d.)

5 TURVALLISUUS MATKUSTETTAESSA

Etukäteen suunniteltu ja hyvin valmisteltu matka on turvallisin tapa matkustaa. Ulkoministeriölle tai Suomen edustustolle voi halutessaan tehdä matkustusilmoituksen ulkomaille ja erityisesti riskialttiille alueelle matkustava tai muuttava. Ministeriö suosittelee matkustusilmoituksen tekemistä omatoimimatkailejoille ja riskialttiisiin maihin matkustaville, mutta ilmoituksen tekeminen on vapaaehtoista. Matkustusilmoitus tarkoittaa matkan aikana voimassa olevien yhteystietojen ja matkaa koskevien tietojen ja omien henkilötietojen antamista ministeriölle hätätapauksia ja kriisitilanteita varten. Matkustusilmoituksen voi tehdä tekstiviestinä matkapuhelimella, mobiilipalveluna ja/tai henkilötietolomakkeella postitse, faxilla tai sähköpostilla. Monet matkustavat ilman mitään suurempia ongelmia, joten ei tarvitse turhaan pelätä, että jotain pahaa on tapahduttava. Kun tarkkailee ympäristöään ja käyttää tervettä järkeä sekä suunnittelee menot etukäteen, asiat sujuvat useimmiten ihan hyvin. Kannattaa kuitenkin hankkia aktiviteetteja vastaava matkustaja- ja matkavaravakuutus. (Ulkoasiainministeriö 2013a & b.)

5.1 Turvallinen matkustus omatoimimatkailemalla

Nykyisin voi pakata matkalaukut ja suunnata eksoottisiin kohteisiin muutamaksi viikoksi palmun alle lekottelemaan tai viikonlopuksi kaupunkilomalle. Internetistä matkailijat löytävät runsaasti kohdevaihtoehtoja ja itsenäinen lentolippujen varailu netistä sujuu useimmilta. Kun ensikertalainen suunnittelee pidempää ja useita lentoja sisältävää matkaa tai maailmanympärimatkaa, kannattaa suunnitteluun ottaa mukaan ammattilaiset, jotka auttavat turvatoimenpiteissä, suunnittelussa ja muissa tärkeissä asioissa ennen matkaa ja matkan aikana. (Kilroy travels 2012b.)

Kuten matkailijalle ja matkalle yleensäkin, vakuutus on erittäin suositeltavaa. Ota myös matkalle mukaan tarvittavat vakuutusdokumentit. Tallenna mukaan myös vakuutusyhtiön numero, johon vahingon satuttua voit ottaa yhteyttä. Ulkomaanmatkoilla hyvä keino on skannata passista, viisumista, vakuutuskortista ym. tärkeistä asiakirjoista kopiot omaan sähköpostiin, josta ne ovat helposti saatavilla

missä päin maailmaa tahansa. Tee varastetusta tavarasta ilmoitus paikalliselle poliisille, koska muuten vakuutusyhtiö ei välttämättä korvaa vahinkoa. Kotimaan matkailussa harvemmin tulee tilanteita eteen, että tarvitsee passia, mutta henkilötodistus on aina hyvä pitää matkassa mukana, on se sitten passi tai kuvallinen henkilökortti. (Ulkoasiainministeriö 2012c.)

Pallontallaajat -sivustolla turvallisuuteen löytyy oma keskusteluosio, josta löytyy vielä erikseen useita otsikoita erilaisiin turvallisuuteen ja terveyteen liittyviä kysymyksiä ja vastauksia. Aiheita on kaikesta mahdollisesta mitä voi tapahtua matkalla esim. ennenaikaisesta synnytyksestä ja sähköiskusta suihkussa. Turvallisuuteen liittyen löytyy myös Pallontallaajat -sivuston omat tietopaketit, joihin on kerätty kirjoituksia muutamista omatoimimatkailuun liittyvistä asioista. (Pallontallaajat 2014a, b, c & d)

5.2 Valmiiden matkapakettien turvallisuus matkustettaessa

Yleiset passien, viisumien, rokotusten ja matkalippujen varmistaminen, on tärkeää myös valmiiden matkapakettien kanssa, koska kun nämä elementit ovat matkailijalla itsellään hoidettuna hyvin ja turvallisesti, matkatoimisto huolehtii turvallisuudesta muuten matkan aikana. Vakuutuksen voi ottaa matkaa varten myös matkatoimistolta, joten jos matkailijalla ei ole omaa matkavakuutusta, saa hän tarvittavan vakuutuksen matkatoimiston kautta. Matkatoimistoilla on yhteyshenkilöt kotimaassa ja ulkomailla, jotka auttavat tarpeen tullen missä tahansa ongelmassa liittyen matkaan ja varaukseen; puhelinpalvelu ja henkilökohtainen apu matkatoimiston myymälöissä ja lentokentällä ja matkakohteessa oppaat. Turvallisuustyöt matkatoimistoilla yleensä kattavat koko organisaation ja koskevat sekä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä että valmiutta hätätilan kohdatessa joissakin matkakohteessa. Matkatoimistot seuraavat ulkoasiainministeriön suosituksia, eivätkä järjestä matkoja kohteisiin, joihin matkustamista ulkoasiainministeriö kehottaa välttämään. (Aurinkomatkat 2012b; Tjäreborg 2014a.)

Matkatoimisto tarkistaa ja pitää huolen, että matkakohteessa olevat hotellit ovat vähintään kohteen lakien mukaiset ja myös, että ne täyttävät kansainväliset turval-

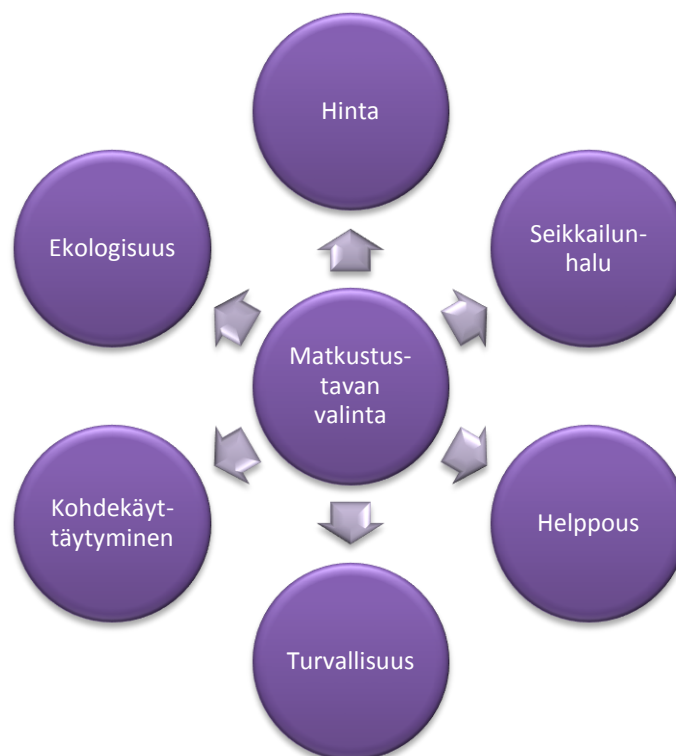
lisuusstandardit. Sairaus- ja/tai vahingonteon tapauksissa kohteen opas on auttamassa, mihin kannattaa mennä ja mitä tehdä. Kotimaan matkailussa matkapaketit tarkoittavat yleensä bussilla tehtäviä seuramatkoja, jolloin opas tai matkanjärjestäjä on koko matkan ajan mukana, niin bussissa kuin kohteessa, ja on auttamassa tilanteissa kun apua tarvitaan. Risteily- ja ostosmatkapaketeissa on harvemmin mukana opasta tai matkanjohtajaa, joten turvallisuus on jokaisen matkustajan itsensä huolehdittava kuten omatoimimatkailussa. (Tjäreborg 2014a; Aurinkomatkat 2012b.)

Matkatoimistojen Facebook –sivuilla on Thaimaan tapahtumien takia (talvi 2013-2014) paljon matkaajilta tullut kyselyitä ihan yleiseen turvallisuuteen ja siihen, että voiko matkustaa ja milloin matkoja aloitetaan perumaan. Aurinkomatkat kertoo matkustamisen kohteisiin olevan turvallista siihen asti kunnes Ulkoasiainministeriöltä tulee matkustuskielto, joka siis on erittäin uskottava taho turvallisuuden takia. Muiden matkatoimistojen Facebook -sivuilta en löydä erillistä aihetta/keskustelua kyseisestä tapahtumasta ja siihen liittyvistä vaaroista. (Facebook 2014a, b, c, d & e.)

Huhtikuussa 2014 voimaan tuli uusi säännös, että Turkkiin matkaavilta tarvitaan passin olevan voimassa vielä 6kk matkan jälkeen. Matkatoimistojen Facebook –sivuilla on kiitettävästi erikseen ilmoitettu asiasta, jotta varmasti tavoitetaan mahdollisimman moni Turkkiin matkaajista. (Facebook 2014a, b, c, d & e.)

6 MATKUSTUSTAVAN VALINTA

Ennen matkan suunnittelua ja varaamista, tulee päättää matkustustapa, eli haluaako matkustaa omatoimisesti vai matkatoimiston tarjoamilla valmiilla paketeilla. Valinta voi perustua moniin eri asioihin, kuten esim. hinta, seikkailuhalu, helppous, turvallisuus, ekologisuus ja kohdekäyttäytyminen (KUVIO 4). Kohdekäyttäytymisellä tarkoitetaan sitä, mitä haluaa kohteessa tehdä; kiertää monia kaupunkeja ja kyliä ja vaihtaa ehkä maatakin välillä, vai sitten pysyä koko matkan ajan samassa paikassa ja hotellissa.

KUVIO 4. Matkailutavan valintaan vaikuttavia asioita

6.1 Omatoimimatkustus

Omatoimimatkan valinta perustuu suurimmaksi osaksi hintaan ja seikkailunhaluun. Omatoimimatkan varaajat haluavat yleensä matkaltaan enemmän nähtävää ja koettavaa, kuin matkapakettien varaajat. Omatoimimatkaajat haluavat matkaltaan myös vaihtoehdon päättää itse, kuinka kauan ovat matkalla ja/tai yhdessä tai useammassa kohteessa. Seikkailunhalu alkaa omatoimimatkaajalle jo varausvaiheessa, kun on katsottava sopivat kohteet ja valittava matkustustavat eli välineet, kuten esim. lentokone tai bussi. Jotkut omatoimimatkaajat haluavat varata 1-3 ensimmäiselle yölle kohteessa etukäteen hotellin tai muun majoitusmuodon, joten näiden katselu ja varaaminen pelkästään internetin välityksellä on osaksi aika riskialtista. Seikkailunhalu siis sisältyy siis kaikkeen, alusta loppuun saakka ja jännitys siitä, kuinka kaikki sitten toimii ja onnistuu tuo oman lisänsä matkaan ja voi olla jopa se ainoa asia jota omatoimiselta matkalta odottaa.

Omatoimimatkan valinnassa on myös hinta-asia joka voi olla erittäin suuri motivoija valitsemaan omatoimisen matkustustavan. Lennot maksavat yleensä kyllä saman verran, sisältyy se sitten pakettiin tai ei, mutta sen minkä lentojen hinnoissa menettää saa helposti majoituspaikassa takaisin, varsinkin ulkomaan matkailussa. Ajatellaan vaikka Aasiaa, tarkemmin Thaimaata, johon lennot maksavat n.1000€ meno-paluu hintahaarukka vaihdellen +/- 300€ paikkeilla. Omatoimimatkaaja voi joko varata netin kautta valmiiksi ensimmäisen yön majoituksen tai sitten vaikka yksinkertaisesti tarkastaa tilanteen vasta paikan päällä ja majoittua valitsemassaan majoitusliikkeessä. Paikan päällä ollessa ja valitessaan sieltä majoituspaikan, matkailija yleensä löytää huokeamman majoitusliikkeen kuin mitä matkatoimistolla on tarjota. Jos kohteessa on jokin suurempi tapahtuma juuri sillä hetkellä kun matkailija sinne saapuu, majoitusliikkeen etsintä josta löytyy vapaita huoneita, voi olla työn takana ja siksi näissä tilanteissa olisi hyvä tehdä varaus etukäteen edes niille ensimmäisille öille kohteessa. (Kilroy travels 2012a; Pallontallaajat 2012a.)

Omatoimisessa matkailussa omatoimimatkaaja maksaa siitä mitä tekee ja mitä palveluita käyttää itse, ilman välikäsiä tai muita tahoja jotka ottavat lisänsä palveluita tarjotessaan ja myydessään. Jos puhutaan kotimaan matkailusta, omatoimi-

suus on vallitseva muoto kun valitaan matkustus tapaa. Junat, bussit, lennot ja oma auto, on helposti saatavilla omatoimimatkaajalle ja majoituksen varaaminen onnistuu omalla äidinkielellä puhelimitse tai internetin välityksellä, jolloin välikäsiä ei tule ja rahaa säästyy. (Pallontallaajat 2012a.)

6.2 Valmiit matkapaketit

Matkapaketin valintaan liittyvät suurimpina kriteereinä helppous ja turvallisuus. Matkapakettimatkaileija saa helppoutta matkatoimistoilta, joilla on erilaisia paketteja tarjolla jo valmiiksi, joista tarvitsee vain valita miellyttävin itselle, varata, maksaa ja ilmestyä oikeana aikana lentokentälle tai muulle sovitulle paikalle, josta kuljetus kohteeseen alkaa. Stressivapaampaa ja kätevämpää matkustamista, jolloin matkapakettimatkaileijalle jää enemmän aikaa nauttia kohteesta ja keskittyä rentoutumiseen. Matkatoimistot ovat paketoineet kuljetukset, majoitukset, vakuutukset ja mahdolliset muut lisäpalvelut valmiiksi, jolloin matkapakettimatkaileijalle jää ainoastaan vain valinta siitä, mitä haluaa ja sen jälkeen maksaa paketin hinnan, jolloin matkapakettimatkaileija voi rentoutua ja nauttia palveluista. (Tjäreborg 2012; Aurinkomatkat 2012a.)

Turvallisuus on monelle matkaileijalle tärkeä kriteeri ja useammat kokevat turvallisuuden olevan suurempi matkatoimiston kautta ostetuilla matkapaketeilla.

Valmiit matkapaketit ovat helppo ja nopea tapa päästä ”jonnekin vain” ulkomailla, koska äkkilähtöjä myydään jokaisen matkatoimiston kautta ja jokaiseen kohteeseen, jonne valitulla matkatoimistolla vain on matkoja tarjolla normaalissa tarjonnassa myös. Äkkilähdöille on siis helppo lähteä silloin kun haluaa halvalla helpon loman. (Tjäreborg 2012; Aurinkomatkat 2012a.)

Kummassakaan tutkimuksen kohteessa, Facebookissa ja Pallontallaajat – sivustolla, ei ollut suoraan kirjoituksia ja keskusteluita otsikon alla siitä miksi pitäisi valita se tietty tapa matkustaa, mutta asia tulee esille ainakin Pallontallaajien useammassakin keskustelussa joillakin tapaa, sen suuremmin erikseen mainitsematta tiettyjä keskusteluita. Valinta jätetään siis lukijalle itselleen, joka on hyvä tapa. (Facebook 2014a, b, c, d & e; Pallontallaajat 2014a, b, c & d.)

Aivan toiselta sivustolta, Rantapallo, löytyy Anna Lehdon kirjoitus, jossa on muutamilla perusteluilla lueteltu muutamia tärkeitä asioita, joita tulisi jokaisen matkaa suunnittelevan miettiä, ennen kuin valitsee matkustustavan. Kirjoituksessa on myös hyvin lyhyesti ja ytimekkäästi kerrottu valmismatkan ja omatoimimatkan ero. Tämä kirjoitus on mielestäni hyvä alku matkaa miettivälle, joka vasta lähtee etsimään erilaisia mielipiteitä ja opastuksia matkustustavan valintaan. (Lehto 2014.)

7 MATKAN VARAUS

Matkojen varaaminen on nykypäivänä tehty jokaiselle matkailijalle helpoksi, riippumatta niin päivästä, ajankohdasta ja varaajan iästä, kunhan vain matkan varaaja on täysi-ikäinen. Jotta matkalla ei tule ikäviä yllätyksiä, kannattaa hoitaa asiat etukäteen ajoissa valmiiksi käyttäen vaikka muistilistaa hoidettavista asioista. Tärkeitä ja hyviä asioita muistaa on passi, viisumi, matkaliput, rokotukset, matkustustiedot läheisille, sähkövirta, matkalaukut, vakuutukset, valuutta, lääkkeet ja tullimääräykset. Valmismatkalaki suojaa pakettimatkailijaa ja kielitaitoinen nettitaituri ja oma-toiminen matkailija taas varaa kätevästi hotellit + lennot netistä. Toiselle sopii valmismatka ja toinen järjestele lomansa itse. (Ellit 2014.)

7.1 Omatoimimatkan varaaminen

Omatoiminen matka tarvitsee paljon omatoimista tutkimista ja asioiden selvittämistä. Kun kohde tai kohteet on valittu, tulee selvittää mm. matkustusreitit ja -tavat, aikataulut, kohteiden olosuhteet ja muut kohteessa vierailuun vaikuttavat syyt ja seuraukset, kuten esim. sodat, juhlat ja pyhäpäivät, koska kaikki nuo edellä mainitut asiat vaikuttavat suuresti siihen, voiko kohteeseen matkustaa ylipäänsä ollenkaan tai ehkä vain tiettyinä aikoina vuodesta. (Kilroy travels 2012c; Pallontallaajat 2014a.)

Omatoiminen matkailija varaa nykypäivänä suurimman osan matkoihinsa liittyvistä palveluista internetin kautta, riippumatta siitä tapahtuuko matka kotimaan sisällä vai suuntautuuko matka ulkomaille. Varsinkin kotimaan matkailussa suurimmalta osalta majoituspalveluista löytyy internetistä kotisivut, joiden kautta majoitusten varaaminen käy erittäin kätevästi, oli sitten kyse hotellista, hostellista, mökistä tai vaikkapa bed & breakfast -majoituksesta. Ulkomaille suuntautuvista matkoista myös löytyy internetin välityksellä suuri valikoima majoituspalveluita, mutta esim. Aasiaan kohdistuvien matkojen osalta, majoitusten saaminen tarvitsee useasti paikan päällä varauksen, koska internet -yhteyttä ei näillä majoituspalveluilla kovin

useasti löydy, varsinkin jos matkailija etsii edullista majoitusta. (Kilroy travels 2012c; Pallontallaajat 2014a.)

Lento-, juna-, bussi- ja laivalippujen varaaminen, niin kotimaan kuin ulkomaillekin, käy internetin kautta joko ihan itse etsimällä sopivat reitti ja niille sopivat kulkuneuvot, mutta tietysti voi varata myös matkatoimistojen kautta pelkkiä matkoja, varsinkin lentolippujen varaaminen ja ostaminen onnistuu matkatoimistojen kautta hyvin, koska heilläkin on useasti vajaita paikkoja lennoilla, jotka kohdistuvat johonkin tiettyyn maahan ja matkapakettien myynti ei ole täyttänyt koko lentokonetta. Kotimaassa matkailussa omatoiminen varaaminen kohdistuu Valtion rautateiden, eli VR:n, kautta varattaviin junalippuihin ja tämän jälkeen varmasti hyvänä kakkosena tulee hotelli- ja mökkimajoitusten varaaminen. VR:n asiakaspalvelupisteitä löytyy nykyään vain harvasta kaupungista, joten lippujen varaaminen käy helpoiten internetin välityksellä, jolloin matkailija varaa, ostaa ja tulostaa lipun omatoimisesti ja on myös itse vastuussa lipun oikeellisuudesta ja siitä, että lippu on myös mukana matkalla, kuten myös kaikessa omatoimisessa matkailussa. Omatoimisen matkailijan on helppo valita se oikea ja itselle sopiva päivä, reitti ja hinta, matkustukseen ja majoitukseen; haluaako esim. jonkin yön viettää hotellissa ja sitten vaikka seuraavan yön teltassa. (Kilroy travels 2012c; Pallontallaajat 2014a; VR yhtymä 2012.)

7.2 Varaus valmiille matkapaketille

Matkatoimistot myyvät valmiita matkapaketteja, joista voi valita itselleen sen parhaan vaihtoehdon sen mukaan mitä matkaltaan haluaa. Matkat ovat tietyn ajan pituisia ja kohdistuvat yhteen maahan, kaupunkiin ja majoituspalveluun.

Matkapaketit ovat helppoja ja turvallisia käyttää ja joskus myös niitä voi saada erittäin huokealla hinnalla, kuten äkkilähdöt ja seuramatkat, jolloin myös palvelullisesta matkasta nauttiminen voi tulla useammalle suomalaiselle mahdolliseksi ja jopa halvemmaksi kuin omatoimisen matkan varaaminen. (Tjäreborg 2014b; Aurinkomatkat 2012c.)

Varaaminen käy kätevimmin internetin kautta, kuten omatoimisissa matkoissa, mutta onnistuu aivan yhtälailla sähköpostilla ja puhelimitse tai vaikkapa matkatoimiston myymälässä käymällä. Matkatoimistojen myymälöitä ei tänä päivänä ole juuri enää olemassa, koska omatoimisuus näissäkin on kasvanut räjähdysmäisesti, mutta matkatoimiston asiakaspalveluun voi soittaa puhelimitse, joista saa apua matkan varaamiseen kun sähköinen varaaminen on vierasta tai muuten ei ole mahdollisuutta käyttää sähköistä varauspalvelua. (Tjäreborg 2014b; Aurinkomatkat 2012c.)

Matkapaketteihin kuuluvat kuljetuksien ja majoituksen lisäksi matkatoimiston oppaiden apu kohteessa ja myös turva esim. paluulenkoista kun lentoyhtiö menee konkurssiin. Matkatoimistot tarjoavat myös paketteihin lisäpalveluina, maksua vastaan, vakuutukset, kuljetukset kohteessa, ateriat lennolla, aktiviteetteja kohteessa ja lapsille omaa ohjelmaa oppaan valvonnassa. (Tjäreborg 2014b; Aurinkomatkat 2012c.)

Kun siis haluaa helppoa, stressitöntä ja turvallista matkailua, ovat matkapaketit oikea valinta, jolloin saa nauttia itse lomasta. On matkailija sitten yksin tai perheen kanssa, löytyy erilaisia vaihtoehtoja myös matkapaketeista tarpeiden mukaan. (Tjäreborg 2014b; Aurinkomatkat 2012c.)

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksen toteuttamiseksi on ensimmäisenä valittu oikea tutkimustapa ja sen jälkeen tätä tutkimustapaa käyttämällä, tutkimus on toteutettu parhaalla mahdollisella tavalla. Seuraavissa alaluvuissa avataan tutkimustapaa, tutkimussuunnitelmaa ja tutkimuksen tuloksia.

8.1 Tutkimuksen teoreettinen tietoperusta

Laadullinen tutkimus vastaa ensisijaisesti kysymyksiin millainen, miten ja miksi sekä tuottaa ymmärtävää tietoa. Laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on ymmärtää asioita kuluttajien, asiakkaiden ja yleensä ihmisten näkökulmasta. Kun on kyse monimutkaisista prosesseista, esimerkiksi valintapäätökseen johtavista tekijöistä ja/tai kun tarvitaan tietoa asioista, joita ei tiedetä tai tunneta erityisen hyvin, laadullinen tutkimus on erityisen hyödyllinen. Kohderyhmän näkökulman inspiroimaan kehitystyötä ja omaa ajattelua tuodessaan, laadullinen tutkimus on myös parhaimmillaan. (Inspirans 2009a.)

Eniten käytettyjä menetelmiä kerätä laadullista tietoa ovat ryhmäkeskustelut, erilaiset etnografiset menetelmät ja syvähaastattelut. Myös erilaisia valmiita aineistoja hyödynnetään laadullisen tutkimuksen keräysmenetelmänä. Kiinnostavaa materiaalia tarjoaa tänä päivänä sosiaalinen media, jonka analysointi voidaan toteuttaa aivan samoilla tavoilla kuin minkä tahansa laadullisen aineiston. (Inspirans 2009b.)

8.2 Tutkimussuunnitelma

Tutkimus on toteutettu laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena, sisällönanalyysinä, etsien kysymyksiä ja vastauksia internetin keskustelupalstoilta ja sosiaalisen median Facebook -sivuilta. Tutkimus on täysin puolueeton. Tutkimuksen pohjana on käytetty työn teoreettisen tietoperustan otsikoita (LIITE 1), joiden perus-

teella on etsitty vastauksia sivuilta kyseisiin aiheisiin. Taulukoihin (TAULUKOT 2, 3, 4 ja 5) on kirjattu sivuilla kävijät talviaikaan ja kesäaikaan; onko muutosta ja mitä muutokset kertoivat.

8.3 Tutkimustulokset

Taulukossa (TAULUKKO 2) on kirjattu viiden suomessa toimivan matkatoimiston suomalaisilta Facebook –sivuilta tykkääjien määrät joulukuussa 2013 ja tammikuussa 2014 ja myös kuinka monta erilaista keskustelua sivut sisältävät.

TAULUKKO 2. Matkatoimistojen Facebook -sivut talvella 2013-2014

Matkatoimisto	Tykkääjiä 29.12.13	Keskus- teluita 29.12.13	Liittynyt Faceboo- kiin	Tykkääjiä 28.1.14	Keskuste- luita 28.1.14
Tjäreborg	114,702	1,331	27.3.09	117,674	2603
Aurinkomatkat	165,690	1,421	31.1.10	170,492	5013
Finnmatkat	147,082	4,100	23.1.08	149,771	3206
Apollomatkat	14,752	109	12.10.10	15,910	1052
Detur Finland	2,518	12	30.11.10	2,588	100

Taulukossa (TAULUKKO 3) on kirjattuna viiden suomessa toimivan matkatoimiston suomalaisilta Facebook –sivuilta tykkääjien määrät kesä- ja heinäkuulta 2014. Keskusteluiden määrää ei enää kesällä löydy kirjattuna sivulla, koska Facebook -päivitys on poistanut tiedon olemassaolon sivuilta kokonaan.

TAULUKKO 3. Matkatoimistojen Facebook -sivut kesällä 2014

Matkatoimisto	Tykkääjiä 30.6.14	Keskus- teluita 30.6.14	Tykkääjiä 30.7.14	Keskuste- luita 30.7.14
Tjäreborg	122,093	-	122,739	-
Aurinkomatkat	177,941	-	179,062	-
Finnmatkat	158,906	-	159,706	-
Apollomatkat	19,199	-	19,605	-
Detur Finland	3,120	-	3,880	-

Tykkääjien määrän seuraamisella haluttiin tarkkailla sitä että kuinka paljon tykkääjien määrä muuttuu talvella ja kesällä; onko vuoden ajalla merkitystä? Tykkääjien määrä ei ole ainakaan laskenut yhdessäkään seuratussa sivustossa, vaikkakin kuka tahansa voi milloin tahansa muuttaa tykkäämisensä pois päältä ja voi palata tykkäämään milloin vain. Muutosta ”puolesta ja vastaan” ei ole kirjattuna mihinkään, joten tästä syystä seuraaminen olisi mielestäni pitänyt toteuttaa päivittäin, pitemmällä aikavälillä.

Keskusteluiden määrän seuraamisella haluttiin tarkkailla sitä kuinka paljon keskusteluita sivuilla oikeastaan on ja kuinka usein sivustolla käydään ja kuinka paljon keskusteluiden määrä vaihtelee eri matkatoimistojen välillä, ennen kuin lähtee tarkemmin analysoimaan keskusteluiden sisältöä, mutta Facebook –päivityksen myötä, keskusteluiden määrää ei voinut enää kesän aikana seurata. Keskusteluita on joulukuussa 2013 ollut moninkertaisesti enemmän Finnmatkojen kuin millään muulla matkatoimiston sivulla ja muuta selitystä ei asialle löytynyt, kuin että Finnmatkojen Facebook -sivu on ollut kauimmin voimassa. Muuten muista matkatoimistojen sivuista erottuvaa asiaa, uutista tai kommentteja ei sivulta huomaa, joka tämän eron selittäisi.

Matkatoimistojen Facebook -sivut ovat erittäin kätevä tapa niin matkatoimistoille itselleen kuin matkajillekin ilmoittaa ja kysyä hyvin nopeasti ”päivän polttavia asioita” eli mainostaa esim. tarjousmatkaa, kohteita ja kilpailuja. Matkajille sivustot ovat helppo ja nopea tapa saada tietoa tarjouksista ja kilpailuista, kuin myös kysyä matkatoimistojen asiakaspalvelijoilta kysymyksiä. Myös kysymyksiä ja vastauksia luettua, huomaa että koska kysymykset ja vastaukset ovat ”julkisia” eli kaikkien sivuston seuraajien luettavissa, niihin myös vastataan nopeasti ja tarkemmin, jotta väärinymmärryksiä ei voisi tulla ja asiat ovat kaikille muillekin lukijoille helppo tulkita. Kuitenkaan vastauksissa ei haluta antaa liikaa tietoa, jotta siinä samalla ehkä varotaan antamasta tietoa, joka ei mahdollisesti sitten pidäkään paikkaansa ja aiheuta tulkintana ylimääräistä päänvaivaa.

Vähemmän näkyy kovin pahoja mielenilmaisuja ja/tai epäonnistuneiden matkojen läpikäyntiä ja tästä syystä voi miettiä, että kuinka paljon sensuuri sivustoille iskee matkatoimistojen kautta? Kuitenkin kun muutama hyvinkin paha matkakertomus

on päässyt mukaan, niin onko kuitenkin matkatoimistoilla uskallusta poistaa kirjoituksia.

Matkamessut (Tammikuu 2014) on hyvin esillä matkatoimistojen Facebook -sivuilla ja matkatoimisto, joka ei osallistunut matkamessuille, on saanut lukijoilta aiheeseen kysymyksiä, joka on myös hyvin tärkeä tietoa lukijoille. Apollo -matkat ovat myös ottaneen kotimaisen julkisuuden henkilön mukaan messutapahtumaansa, joka varmasti on aktivoinut messuilla kävijöitä tutustumaan kyseisen matkatoimiston messutarjontaan paikanpäällä.

Matkatoimistojen monet kuvat ja tarjoukset tekevät ulkomaanmatkoista entistä houkuttelevimpia ja saavutettavimpia ja usea lukija nauttii kuvista kohteista, joissa on jo käynyt tai on menossa käymään. Paljon tykätään kuvista ja myös kommentoidaan esim. jos on käynyt kyseisellä paikalla, haluaisi mennä sinne tai on juuri lähdössä.

TAULUKKO 4. Pallontallaajat -sivusto omatoimimatkaajille talvi 2013/2014

Aihe	Lukukerrat 29.12.13	Vastauksia 29.12.13	Aiheen aloitus	Lukukerrat 28.1.14	Vastauksia 28.1.14
Sijaintisi nyt	257 153	2045	9.8.2006	259 827	2073
Mones- sako maassa olet malek- sinut	185 193	1163	20.1.2003	186 326	1170
Kohde joka EI kiinnos- ta	111 972	783	20.5.2003	112 378	783
Pahin floppi ja petty- mys	169 030	585	24.4.2003	169 521	585
Yksin matkus- taminen	111 509	536	22.1.2004	113 240	540
Paikka johon on vielä joskus päästä- vä	85 110	510	17.8.2003	85 402	510

Taulukoissa 4 ja 5 on kirjattu omatoimimatkailijoiden käyntejä Pallontallaajat sivustolla, lukemassa ja kirjoittamassa mielipiteitään ja auttamassa kysyjä. Toisin kuin Facebook –sivuilla, Pallontallaajat keskustelupalstalla ei lasketa kuinka moni sivustosta tykkää, vaan ihan peruskäyntejä lukemassa joitain kirjoituksia ja/tai vastaamalla kirjoituksiin, täten myöskään luvut eivät voi pienentyä ollenkaan, ainoastaan kasvaa.

TAULUKKO 5. Pallontallaajat sivusto omatoimimatkailijalle kesä 2014

Aihe	Lukukerrat 30.6.14	Vastauksia 30.6.14	Lukukerrat 30.7.14	Vastauksia 30.7.14	Aiheen aloitus
Sijaintisi nyt	289 785	2 217	296 764	2 233	
Mones- sako maassa olet malek- sinut	202 443	1 213	205 705	1 214	
Pahin floppi ja petty- myt	175 096	588	176 417	588	
Yksin matkus- taminen	119 353	540	120 765	540	
Kohde joka EI kiinnos- ta	119 144	783	120 885	783	
Parasta matka- musiik- kia	98 371	405	99 220	405	6.2.2006

Tulokset haettiin samaan aikaan Pallontallaajat sivuilta kuin Facebook -sivuilta, jotta vuodenaika ei vaikuttaisi tuloksiin sen enempää kuin että molemmissa on talven ja kesän tuloksia ja kirjoituksia. Tuloksien kirjaamisessa tarvitsi valita, otetaanko tilastot lukukertojen vai vastausmäärien mukaan ja tilastot otettu vastausmäärien mukaan, joka kiinnostaa keskustelupalstalta enemmän ja myös mahdollistaa jonkinlaista tulkintaa tehtäväksi.

Mielenkiintoista on toisena listalla oleva Monessako maassa olet maleksinut -keskustelu. Kyseinen keskustelu on toisena vaikkakin alkuun olisi ajatellut tulevan yksin matkustamiseen ja internet varaamisiin liittyviä keskusteluita, ihan vain sen takia että niiden ajattelisi olevan ensimmäisenä mielessä kun varaa matkoja; mihin voi luottaa ja mihin ei. Sijaintisi nyt -keskustelu on paikallaan, ensimmäisenä herättämässä vastauksia, niin talvella kuin kesällä. Mielenkiintoinen aihepiiri jokaisena vuodenaikana, joka kiinnostaa jokaista omatoimista matkaajaa suunnitteluvaiheesta matkalla ollessa. Huvituksena ovat monet kirjanneet keskusteluun esim. työpaikkansa sijainnin, leikkimieleisenä katkeruutena ymmärtäisi.

Kesällä 2014 on top 6 keskusteluihin tullut mukaan Parasta matkamusiikkia – keskustelu. Matkustamiseen, ulkomailla olemiseen ja pois lähtemiseen liittyvät musiikki kappaleet ovat kovasti esillä keskustelussa ja inspiroi suurinta osaa keskusteluun osallistujista matkustamiseen.

Yleensä kaikkien Pallontallaajat -keskusteluiden pohjalta voidaan tulkita, että keskusteluihin uskalletaan kirjoittaa vapaammin mielipiteitä ja kommentteja toisille sivustolla kävijöille. Tämä vapaampi kirjoitus varmasti taas johtuu siitä, että kirjoitukset ovat nimettömiä, vaikkakin jokaisen kirjoittajan henkilökohtaiset tiedot löytyvät ylläpidolta. Sivustolle tulee kuitenkin siis rekisteröityä, jotta pääsee kirjoittamaan yhtään kirjoitusta keskusteluihin.

Aiheet Pallontallaajat Yleiset –keskusteluissa on hyvinkin erilaisia, jokaista sillä hetkellä henkilökohtaisesti koskettavia aiheita kuten esim. Reissurahaa tienämään Norjaan ja Kotikoulu reissun aikana -aiheet.

9 POHDINTA

Omatoimisesta matkailusta nykypäivänä on löydettävissä todella paljon tietoa internetistä ja myös kirjallisuudesta. Tietoa matkapaketeista löytyi historiasta tai sitten matkatoimistojen internet sivustoilta. Hyvin vaihtelevasti kannattaa uskoa kaikkea lukemaansa joten osassa työn tietoperustaa, on luotettu vaistoon, kokemukseen ja molemmilla tavoilla matkustamisesta keskusteluiden pohjalta. Puolueettomia lähteitä ei löytynyt, eli ajatustyö ja rivien välistä lukeminen olivat suuressa osassa kirjoitusta.

Miksi matkustetaan ja miksi halutaan käydä välillä toisissa paikoissa ja maissa; oli kyse sitten ihan nopeasta vierailusta toisessa kaupungissa kotimaassa, Tallinnan risteilyllä tai sitten useamman kuukauden reppureissaaminen maailmalla. Ihminen on historian mukaan ollut kautta aikojen kiinnostunut siitä, minkälaista elämä on muualla maailmassa ja poistuminen normaali arjesta ja rutiineista on tuonut vaihtelua ja lisää virtaa selvitä jälleen useamman kuukauden normaalista arjen pyörittämisestä kotona.

Internet on tuonut yhä useammalle mahdolliseksi omatoimisen matkailun, jolloin matkat ja majoittumiset on helppo hoitaa ja varata itse ympäri maailman. Internetin kautta pääsee tutustumaan kohteeseen, lentoyhtiöön ja hotelliin kätevästi ja kaiken tiedon löytää yleensä saman tien tai hetken viiveellä. Interrail oli omatoimista matkailua ajalla ennen internetiä, jolloin kohteisiin ja maihin tutustuttiin karttoja ja tietokirjoja käyttäen, jolloin tiedot eivät siis olleet välttämättä paikkaansa pitäviä juuri sillä hetkellä kun tietoa haki. Suomesta lähdettiin joko laivalla, junalla tai lentäen tiettyyn maahan ja sieltä jatkettiin Interrail -passilla eteenpäin, vaihtaen maata ja valuuttaa tarvittaessa.

Valmiit matkapaketit helpottavat lomailua ja nopeuttavat myös jossain tapauksissa matkalle lähtöä ja kohteen valintaa, jos esimerkiksi on ensikertalainen ulkomaille matkatessa ja/tai yhtäkkisen vapaan tullessa eteen, valmis lähtemään viettämään vapaat muualla, poissa kotoa. Lasten kanssa matkatessa, moni turvautuu valmiisiin matkapaketteihin, jolloin loma tuntuu lasten vanhemmiltakin enemmän lomail-

ta, kun on joku toinen taho, johon voi turvautua ja kaikki on valmiiksi suunniteltu ja ajateltu myös lasten kannalta sopiviksi.

Työtä ja tutkimusta tehdessä tultiin siihen tulokseen, että molemmille matkustustavoille, valmiille matkapaketeille ja omatoimimatkoille, on omat käyttäjänsä ja kumpikaan ei sulje pois toistaan eli jokainen matkalle lähtijä valitsee tapansa matkustaa juuri sillä hetkellä ja sille matkalle sopivammalla tavalla, mutta ei kuitenkaan niin, että aina matkalle lähtiessä matkustaisi juurikin sillä samalla tavalla kuin aiemmin. Molemmat tavat on hyviä matkustaa, kunhan vain muistaa yleiset turvallisuuteen ja asioiden selvittämiseen liittyvät asiat ennen jokaista matkaa.

LÄHTEET

- Aurinkomatkat. 2012a. Etusivu. Saatavissa: <http://www.aurinkomatkat.fi>. Luettu 1.11.2012
- Aurinkomatkat. 2012b. Terveys ja turvallisuus. Saatavissa: <http://www.aurinkomatkat.fi/hyva-tietaa/terveys-ja-turvallisuus>. Luettu 1.11.2012
- Aurinkomatkat. 2012c. Matkan varaaminen. Saatavissa: <http://www.aurinkomatkat.fi/hyva-tietaa/matkan-varaaminen>. Luettu 1.11.2012
- Facebook. 2014a. Tjäreborg. Saatavissa: <https://fi-fi.facebook.com/Tjareborg>. Luettu 30.7.2014
- Facebook. 2014b. Aurinkomatkat. Saatavissa: <https://fi-fi.facebook.com/Aurinkomatkat>. Luettu 30.7.2014
- Facebook. 2014c. Apollomatkat. Saatavissa: <https://fi-fi.facebook.com/apollomatkat>. Luettu: 30.7.2014
- Facebook. 2014d. Finnmatkat. Saatavissa: <https://fi-fi.facebook.com/Finnmatkat>. Luettu 30.7.2014
- Facebook. 2014e. Detur. Saatavissa: <https://www.facebook.com/detur.fi>. Luettu 30.7.2014
- Fuad-Luke A. 2008. The Eco- travel handbook. Thames & Hudson Ltd; London.
- George E.W., Mair H. & Reid D.G. 2009. Rural tourism development. Channel view publications: Bristol, Buffalo & Toronto.
- Inspirans. 2009a. Mitä laadullinen tutkimus on. Saatavissa: <http://www.inspirans.fi/laadullinen-tutkimus>. Luettu 30.7.2014
- Inspirans. 2009b. Tiedonkeruu ja aineistot. Saatavilla: <http://www.inspirans.fi/laadullinen-tutkimus/tiedonkeruu-ja-aineistot>. Luettu 30.7.2014
- Kilroy travels. 2012a. Etusivu. Saatavilla: <http://www.kilroy.fi>. Luettu 15.10.2012
- Kilroy travels. 2012b. Reissaa turvallisesti. Saatavilla: <http://travels.kilroy.fi/matkainfo/matkan-aikana/reissaa-turvallisesti?mdd>. Luettu 15.10.2012
- Kilroy travels. 2012c. Matkan varaaminen. Saatavissa: <http://travels.kilroy.fi/matkainfo/matkan-varaaminen?lm>. Luettu 15.10.2012

Kostiainen, A., Ahtola, J., Koivunen, L., Korpela, K. & Syrjämaa, T. 2004. Matkailijan ihmeellinen maailma. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki.

Kostiainen A., Petrisalo K., Koivunen L., Keinistö K., Vääräkangas A., Rossi L. & Syrjämaa T. 2006. Muuttuva matkailu. Pdf - dokumentti. Saatavissa: http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_fi_uef-20100069/urn_nbn_fi_uef-20100069.pdf. Luettu 25.11.2012

Lehto, A. 2013. Oppaalla vai ilman –pakettimatkojen hyödyt ja haitat. Rantapallo. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.rantapallo.fi/matkavinkit/oppaalla-vai-ilman-pakettimatkojen-hyodyt-ja-haitat/>. Luettu : 28.7.2014

Matkailun osaamiskeskus ja Matkailun verkostoyliopisto. 1997. Kestävä matkailu. Joensuun yliopisto: Savonlinna

Ellit. 2014. Matkan varaaminen – Muistilista auttaa. Otavamedia. Www – dokumentti. Saatavissa: <http://ellit.fi/matkailu/vanhat/matkajutut/matkan-varaaminen-muistilista-auttaa>. Luettu 30.7.2014

Pallontallaajat. 2014a. Keskustelut. Saatavissa: <http://www.pallontallaajat.net>. Luettu 6.11.2012

Pallontallaajat. 2014b. Terveys ja turvallisuus. Saatavissa: <http://www.pallontallaajat.net/pt3/keskustelu/index.php?board=23.0> Luettu 28.7.2014

Pallontallaajat. 2014c. Tietopaketit. Saatavissa: <http://www.pallontallaajat.net/tietopaketit/>. Luettu 28.7.2014

Reilun matkailun yhdistys ry. 2014a. Ilmastokestävää matkailua. Saatavissa: <http://ilmastokestavaamatkailua.fi/284-mita-voimme-tehda>. Luettu 30.3.2014

Reilun matkailun yhdistys ry. 2014b. Ilmastokestävää matkailua. Saatavissa: <http://ilmastokestavaamatkailua.fi/302-vastuullinen-matkailija>. Luettu 30.3.2014

Reilun matkailun yhdistys ry. 2014c. Ilmastokestävää matkailua. Saatavissa: <http://ilmastokestavaamatkailua.fi/327-ennen-matkaa>. Luettu 30.3.2014

Reilun matkailun yhdistys ry. 2014d. Reilun matkailun kysymyslista. Saatavissa: <http://wordpress.reilumatkailu.fi/?p=861>. Luettu 30.3.2014

Tjäreborg. 2012. Saatavissa: <http://www.tjareborg.fi/>. Luettu 15.10.2012

Tjäreborg. 2014a. Saatavissa: <http://www.tjareborg.fi/terveys-ja-turvallisuus>. Luettu 30.3.2014

Tjäreborg. 2014b. Saatavissa: <http://www.tjareborg.fi/matkan-varaaminen>. Luettu 30.3.2014

Ulkoasiainministeriö. 2013a. Matkustusilmoitus. Saatavissa: <http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=36581&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu 8.8.2014

Ulkoasiainministeriö. 2013b. Matkustustiedote. Saatavissa: <http://www.formin.fi/public/default.aspx?searchtext=matkustaminen&app=40&ThisIsQuickSearch=1&contentlan=1&culture=fi-FI&showmode=1&submit=Haku>. Luettu 8.8.2014

Ulkoasiainministeriö. 2013c. Ongelmia matkalla. Saatavissa: <http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=42122&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu 8.8.2014

United Nations. 2008. Department for Economic and Social Information and Policy Analysis Statistical Division and World Tourism Organization. Recommendations on Tourism Statistics. United nations: New York. Www –dokumentti. Saatavissa: http://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CC0QFjAB&url=http%3A%2F%2Funstats.un.org%2Funsd%2Ffra-de%2FIRTS%2FIRTS%25202008%2520unedited.pdf&ei=BYc2U_zCAe_S4QTV4YCICw&usg=AFQjCNFf6vcgT1JSc0puF8JsXrfrAgylg . Luettu 13.3.2014

VR yhtymä. 2012. Saatavissa: <http://www.vr.fi/fi/>. Luettu 16.10.2012

Vuoristo K-V. 1998. Matkailun muodot. WSOY: Helsinki

Kysymykset internet sivustojen seuraamiselle**Matkapakettien ja omatoimimatkojen historia****Matkailun tapoja****Eko –ja kestävän kehitys matkapaketeissa ja omatoimimatkailussa****Turvallisuus matkustaessa****Matkailutavan valinta**